

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України
«Про схвалення Програми діяльності державних вугледобувних
підприємств на період до 2030 року»
(далі – проєкт акта)

1. Мета

Проєкт акта розроблено на виконання підпункту 2 пункту 2 Розділу II «Прикінцеві положення» Закону України від 07 лютого 2024 року № 3577-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення платоспроможності окремих державних підприємств у сфері енергетики, що перебувають у критичному стані» та пункту 1.3 Плану організації підготовки проєктів актів та виконання інших завдань, необхідних для реалізації цього Закону України.

Метою схвалення Програми діяльності державних вугледобувних підприємств на період до 2030 року (далі – Програма) є розв’язання проблемних питань функціонування державних вугледобувних підприємств (далі – підприємства), реалізація системних заходів з використання її потенціалу для збільшення обсягів видобутку вугілля, підвищення ефективності та досягнення бездотаційної роботи.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Програма спрямована на підвищення ефективності роботи підприємств, виведення її на бездотаційний режим роботи та підвищення інвестиційної привабливості для подальшої приватизації.

Для цього передбачається проведення ефективного реформування галузі, скорочення управлінських витрат, збільшення обсягів видобутку вугілля та виробництва вугільної продукції, покращення фінансово-економічного стану підприємств та досягнення до кінця 2027 року рівня беззбитковості, передачі на приватизацію непрофільних активів та шахт, які можуть бути прибутковими.

Досягнення підприємствами бездотаційного рівня роботи дозволить їм з 2028 року працювати без підтримки на часткове покриття витрат із собівартості товарної вугільної продукції та зменшити навантаження на державний бюджет.

Реформування вугільної галузі дозволить залучити недержавні інвестиції в її розвиток та здійснити приватизацію підприємств.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта пропонується схвалити Програму, розроблену Міністерством енергетики України.

4. Правові аспекти

У цій сфері правового регулювання діють такі нормативно-правові акти:

Гірничий закон України;

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення платоспроможності окремих державних підприємств у сфері енергетики, що перебувають у критичному стані»;

Закон України «Про особливості приватизації вугледобувних підприємств»;
постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 1997 року № 939 «Про затвердження Порядку ліквідації збиткових вугледобувних та вуглепереробних підприємств».

постанова Кабінету Міністрів України від 23 січня 2019 року № 80 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для реструктуризації вугільної галузі»;

5. Фінансово - економічне обґрунтування

Фінансування Програми передбачається здійснювати власними коштами підприємств і коштами державного бюджету на рівні поточного року (не довше, ніж до кінця 2027 року), а також за рахунок залучення кредитів та недержавних інвестицій.

Обсяг матеріально-технічних і трудових ресурсів, необхідних для виконання Програми, визначатиметься під час розроблення відповідних заходів та проектних рішень.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта потребує консультацій з громадськістю.

Проект акта не стосується функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Проект акта впливає на соціально-трудову сферу та потребує погодження з Центральним комітетом Профспілки працівників вугільної промисловості України, Незалежною профспілкою гірників України та Федерацією роботодавців паливно- енергетичного комплексу України.

7. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні положення, що стосуються: зобов'язань України у сфері європейської інтеграції; прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; впливу на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; ризиків вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

У проекті акта відсутні положення, що створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертиза проекту акта не проводилася.

Проект акта надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції з метою визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи (вхідний НАЗК № 74695/0/03-25 від 29.04.2025).

8. Прогноз результатів

Схвалення та реалізація Програми дозволить створити ефективну державну акціонерну компанію на базі найбільш перспективних вугільних шахт та інших структурних підрозділів державних вугледобувних підприємств.

Завдяки покращенню фінансового, технічного та технологічного стану підприємств нова компанія досягне рівня беззбитковості не пізніше кінця 2027 року та зніме навантаження на державний бюджет у вигляді підтримки на собівартість. Це зробить галузь інвестиційно привабливою та сприятиме завершенню її приватизації.

Крім того, збільшиться до 11-12 тисяч кількість робочих місць в галузі, зростуть надходження до державного та місцевих бюджетів і обов'язкових фондів, нормалізується соціальна ситуація в шахтарських колективах, а також буде оптимізовано процедури ліквідації (закриття) державних вугледобувних підприємств для зменшення навантаження на державний бюджет, що сприятиме забезпеченню справедливої трансформації вугледобувних регіонів після завершення видобутку вугілля.

Міністр енергетики України
_____ 2025 р.

Герман ГАЛУЩЕНКО